

**Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw
Oświaty, Nauki i Kultury**

**United Nations Educational, Scientific and
Cultural Organisation,
UNESCO**

Audrey Azoulay – francuska urzędniczka państwowa pochodzenia marokańskiego, od 2016 do 2017 minister kultury i komunikacji, od 2017 dyrektor generalny UNESCO

HISTORIA POWSTANIA I DZIAŁALNOŚCI UNESCO

Konstytucja UNESCO, która powołała do życia organizację, została podpisana 16 listopada 1945 w Londynie.

Weszła w życie 4 listopada 1946.

Polska została członkiem organizacji 6 listopada 1946 roku.

Pierwszym dyrektorem generalnym został Julian Huxley, biolog i pisarz.

Organizacja miała wdrażać „solidarność intelektualną i moralną ludzkości”, aby zapobiec trzeciej wojnie światowej.

UNESCO jedno z podstawowych zadań UNESCO to. Promocja wolności słowa na świecie.

W 1997 UNESCO przyznała po raz pierwszy światową nagrodę wolności prasy ; otrzymała ją chińska dziennikarka, Gao Yu.

W latach 2011–2018 UNESCO zrzeszało 195 państw.

UNESCO -organizacja wyspecjalizowana ONZ, jej podstawowym celem jest:

- wspieranie współpracy międzynarodowej w dziedzinie kultury, sztuki i nauki,
- wzbudzanie szacunku dla praw człowieka, bez względu na kolor skóry, status społeczny i religię.

ONZ Organizacja Narodów Zjednoczonych: stawia sobie za cel zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwój współpracy między narodami oraz popieranie przestrzegania praw człowieka.

Dziełem UNESCO są m.in.

- Konwencja w sprawie zwalczania dyskryminacji w dziedzinie oświaty
- Konwencja o ochronie dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego
- Konwencja w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego
- Konwencja ramsarska o ochronie obszarów wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego

Siedziba UNESCO mieści się przy place de Fontenoy 7/9 w 7. dzielnicy Paryża.

Program działalności UNESCO obejmuje dwa zasadnicze działy:

- działania na rzecz rozwoju nauki i kultury
- udzielanie pomocy materialnej, technicznej i kadrowej w organizowaniu oświaty

OCHRONA DÓBR KULTURY WEDŁUG KONWENCJI PODPISANEJ W HADZE 14 MAJA 1954 ROK

Rozdział I

Ogólne postanowienia dotyczące ochrony

Artykuł 1

Definicja dóbr kulturalnych

W rozumieniu niniejszej Konwencji uważa się za dobra kulturalne, bez względu na ich pochodzenie oraz na osobę ich właściciela:

- a) dobra ruchome lub nieruchome, które posiadają wielką wagę dla dziedzictwa kulturalnego narodu, na przykład zabytki architektury, sztuki lub historii, zarówno religijne, jak świeckie; stanowiska archeologiczne; zespoły budowlane posiadające jako takie znaczenie historyczne lub artystyczne; dzieła sztuki, rękopisy, książki i inne przedmioty o znaczeniu artystycznym, historycznym lub archeologicznym, jak również zbiory naukowe i poważne zbiory książek, archiwaliów lub reprodukcji wyżej określonych dóbr;**
- b) gmachy, których zasadniczym i stosowanym w praktyce przeznaczeniem jest przechowywanie lub wystawianie dóbr kulturalnych ruchomych, określonych pod lit. a), na przykład muzea, wielkie biblioteki, składnice archiwalne, jak również schrony mające na celu przechowywanie w razie konfliktu zbrojnego, dóbr kulturalnych ruchomych, określonych pod lit. a)**
- c) ośrodki obejmujące znaczną ilość dóbr kulturalnych określonych pod lit. a) i b), zwane w dalszym ciągu „ośrodkami zabytkowymi”.**

Artykuł 2

Ochrona dóbr kulturalnych

Ochrona dóbr kulturalnych w rozumieniu niniejszej Konwencji obejmuje opiekę nad nimi oraz ich poszanowanie.

Artykuł 3

Opieka nad dobrami kulturalnymi Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się przygotować już w czasie pokoju opiekę nad dobrami kulturalnymi położonymi na ich własnym terytorium wobec dających się przewidzieć następstw konfliktu zbrojnego podejmując w tym celu kroki, jakie uznają za stosowne.

Artykuł 4

Poszanowanie dóbr kulturalnych

1. Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się szanować dobra kulturalne położone zarówno na ich własnym terytorium, jak na terytoriach innych państw.

Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego z 2003 r.

I. Postanowienia ogólne

Artykuł 1 - Cele Konwencji

Cele niniejszej Konwencji są następujące:

- a) ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- b) zapewnienie poszanowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego wspólnot, grup i jednostek,
- c) wzrost, na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym, świadomości znaczenia niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie, aby dziedzictwo to było wzajemnie doceniane,
- d) zapewnienie międzynarodowej współpracy i pomocy.

Artykuł 2 -Definicje

Dla celów niniejszej Konwencji:

1. "Niematerialne dziedzictwo kulturowe" oznacza praktyki, wyobrażenia, przekazy, wiedzę i umiejętności -jak również związane z nimi instrumenty, przedmioty, artefakty i przestrzeń kulturową -które wspólnoty, grupy i, w niektórych przypadkach, jednostki uznają za część własnego dziedzictwa kulturowego. To niematerialne dziedzictwo kulturowe, przekazywane z pokolenia na pokolenie, jest stale odtwarzane przez wspólnoty i grupy w relacji z ich otoczeniem, oddziaływaniem przyrody i ich historią oraz zapewnia im poczucie tożsamości i ciągłości, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu poszanowania dla różnorodności

kulturowej oraz ludzkiej kreatywności. Dla celów niniejszej Konwencji, uwaga będzie skierowana wyłącznie na takie niematerialne dziedzictwo kulturowe, które jest zgodne z istniejącymi instrumentami międzynarodowymi w dziedzinie praw człowieka, jak również odpowiada wymogom wzajemnego poszanowania między wspólnotami, grupami jednostkami, oraz zasadom zrównoważonego rozwoju.

2. "Niematerialne dziedzictwo kulturowe ", w rozumieniu ustępu 1, przejawia się między innymi w następujących dziedzinach:

- a) tradycje i przekazy ustne, w tym język jako nośnik niematerialnego dziedzictwa kulturowego;**
- b) sztuki widowiskowe;**
- c) zwyczaje, rytuały i obrzędy świąteczne;**
- d) wiedza i praktyki dotyczące przyrody i wszechświata;**
- e) umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym.**

3. "Ochrona oznacza środki mające na celu zapewnienie przetrwania niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w tym jego identyfikację, dokumentację, badanie, zachowanie, zabezpieczenie, promowanie, wzmocnianie i przekazywanie, w szczególności poprzez edukację.

formalną i nieformalną, jak również rewitalizację różnych aspektów tego dziedzictwa

Konwencja ramsarska o ochronie obszarów wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, zwana Konwencją Ramsarską, została podpisana w Ramsarze 2 lutego 1971 r. Dotychczas ratyfikowało ją 171 państw, które wyznaczyły 2372 obszary wodno-błotne o międzynarodowym znaczeniu. Wśród nich jest 19 polskich obszarów. Polska jest Stroną Konwencji od 22 marca 1978 r.

Celem Konwencji Ramsarskiej jest ochrona i zrównoważone użytkowanie wszystkich mokradeł poprzez działania na szczeblu krajowym i lokalnym oraz współpracę międzynarodową. Działania te stanowią wkład w osiągnięcie zrównoważonego rozwoju na całym świecie.

Zgodnie z treścią Konwencji obszarami wodno-błotnymi są ...tereny bagien, błot i torfowisk lub zbiorniki wodne, tak naturalne jak i sztuczne, stałe i okresowe, o wodach stojących lub płynących, słodkich, słonawych lub słonych, łącznie z wodami morskimi, których głębokość podczas odpływu nie przekracza sześciu metrów.

**Strony Konwencji, w tym również Polska, zobowiązane są m.in. do:
wyznaczenia odpowiednich obszarów w celu włączenia ich do listy obszarów wodno-błotnych o międzynarodowym znaczeniu:**

- wdrożenia planowania mającego na celu ochronę obszarów**
- wodno-błotnych umieszczonych na liście;**

- racjonalnego użytkowania wszystkich mokradeł;
- współpracy międzynarodowej w zakresie wdrażania Konwencji.

Generacje praw człowieka

I generacja prawa polityczne i obywatelskie (fundamentalne)	II generacja prawa społeczne, gospodarcze i kulturalne	III generacja prawa solidarnościowe (rozwojowe)
<ul style="list-style-type: none">• prawo do życia• wolność osobista• wolność od tortur• wolność sumienia i wyznania• wolność wypowiedzi• prawo do informacji• równość wobec prawa• swoboda przemieszczania się• tajemnica korespondencji• prawo wyborcze• wolność zrzeszania się	<ul style="list-style-type: none">• prawo do własności• prawo do pracy i wynagrodzenia• prawo do nauki• prawo do wypoczynku• prawo do ochrony zdrowia• prawo do zabezpieczenia społecznego• prawo do uczestnictwa w życiu kulturalnym• prawo do korzystania z osiągnięć cywilizacyjnych	<ul style="list-style-type: none">• prawo do pokoju• prawo do demokracji• prawo do rozwoju• prawo do zdrowego środowiska naturalnego• prawo do pomocy humanitarnej• prawo do korzystania ze źródeł światowego przekazu informacji

KONWENCJA W SPRAWIE ZWALCZANIA DYSKRYMINACJI W DZIEDZINIE OŚWIATY

1. W rozumieniu niniejszej Konwencji wyraz dyskryminacja oznacza wszelkie wyróżnianie, wykluczanie, ograniczanie lub uprzywilejowanie ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, wyznanie, przekonania polityczne lub jakiegokolwiek inne, narodowość lub pochodzenie społeczne, sytuację materialną lub urodzenie, które ma na celu albo którego skutkiem jest przekreślenie lub naruszenie zasady jednakowego traktowania w dziedzinie oświaty, a w szczególności:

- a) zamknięcie dostępu jakiejkolwiek jednostce lub grupie osób do oświaty jakiegokolwiek stopnia lub typu,**
- b) ograniczenie dla jakiejkolwiek osoby lub grupy osób oświaty do niższego jej stopnia,**
- c) utworzenie lub utrzymywanie oddzielnych systemów oświatowych lub zakładów nauczania dla jakichkolwiek osób lub grup osób poza przypadkami przewidzianymi w artykule 2 niniejszej Konwencji albo**
- d) stawianie jakiejkolwiek osoby lub grupy osób w sytuacji nie dającej się pogodzić z godnością człowieka.**

2. W rozumieniu niniejszej Konwencji wyraz oświata odnosi się do oświaty wszelkich typów i stopni i obejmuje dostęp do oświaty, poziom i jakość nauczania, jak również warunki, w jakich ono się odbywa.

ZABYTKI OBJĘTE LISTĄ UNESCO ZNISZCZONE PODCZAS WOJEN

Bliski Wschód jest regionem, w którym po II wojnie światowej nieustannie dochodzi do konfliktów zbrojnych.

Sz szczególnie widoczne jest to w ostatnich dwóch dekadach.

Ofiarami są głównie ludzie, ale w konsekwencji walk zbrojnych społeczność międzynarodowa traci także ważną część swojego dziedzictwa kulturowego.

Download from
Dreamstime.com

ID 90013455

Photonphotos | Dreamstime.com

Wielki Meczet w Aleppo został zbudowany przez dynastię Umajjadów w 715 roku i zaliczany jest do najstarszych meczetów świata. Niezwykła bryła była przez wieki sukcesywnie rozbudowywana. Słynny minaret dobudowany został w XI wieku. W wyniku **syryjskiej** wojny domowej w 2013 r. doszło do licznych zniszczeń murów oraz na dziedzińcu. Historycy określają te zniszczenia jako najgorsze w historii syryjskiego dziedzictwa.

Muzeum Sztuki Islamskiej w Kairze było obiektem, w którym zgromadzono jedną z najbardziej imponujących kolekcji sztuki świata muzułmańskiego. Składało się na nią około 100 tys. eksponatów, uporządkowanych w 25 galeriach. Kolekcja ta oddawała całość historii kultury islamu. Muzeum powstało w 1881 roku. W 2010 roku zostało otwarte po ośmioletnim remoncie, który kosztował kilka milionów dolarów. W wyniku zamachu bombowego, którego celem był znajdujący się po drugiej stronie ulicy posterunek policji, muzeum zostało nieodwracalnie zniszczone. Określa się, że 20-30 proc. przedmiotów wymaga gruntownej renowacji. Muzeum jest nadal zamknięte.

Antyczne, greckie miasto Cyrena powstało między 675 a 650 rokiem p.n.e. Prawie pięć wieków później stało się miastem rzymskim. W drugiej połowie XX wieku odkopano tu dobrze zachowane ruiny świątynne, m.in. świątyni Zeusa. Oprócz tego, znajdowały się tu także okazałe świątynie Demeter oraz Apolla. Niestety decyzją Kaddafiego kompleks został zniszczony w 1978 roku. Razem z nim wyburzono niezwykle dużą (10 km kw.), dobrze zachowaną nekropolię.

Meczet dedykowany pamięci Chalida ibn al-Walida jest jedną z najsłynniejszych świątyń, jakie zbudowano w stylu ottomańskim. W wyniku zacieklej walk podczas syryjskiej wojny domowej święte mauzoleum zostało doszczętnie zrujnowane, a duża część pomieszczeń spalona.

Posągi Buddy w Bamianie - prowincja Bamian, Afganistan

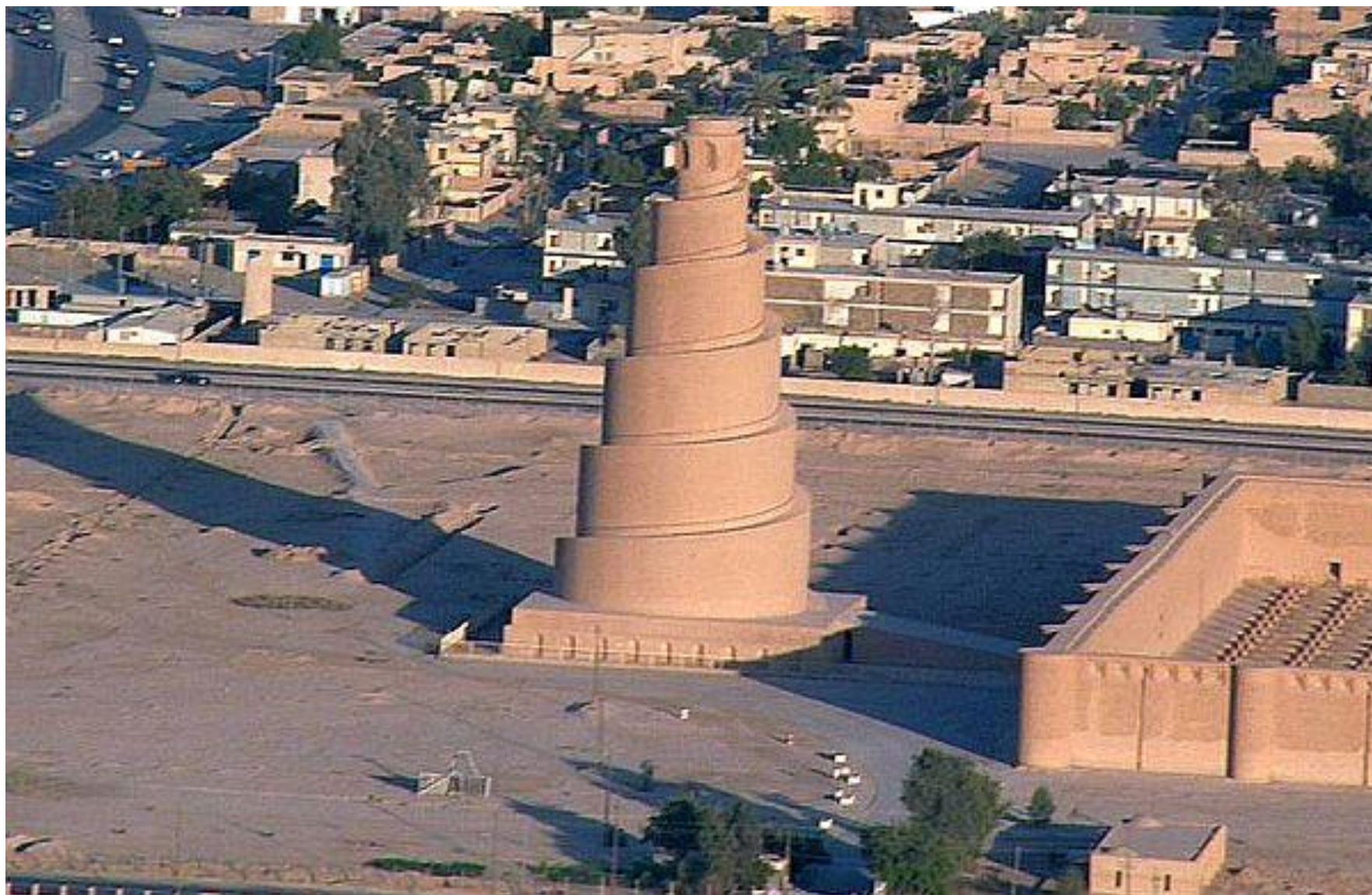
Powstałe w VI wieku naszej ery posągi przedstawiające Buddę były dwoma z pięciu, jakie wydrążyli w skale indyjscy rzeźbiarze. Większy z posągów - 53- metrowy - był największym wizerunkiem Buddy na świecie. Druga ze zniszczonych figur miała 35 m wysokości. Obie rzeźby, wydrążone w piaskowcu razem z licznymi korytarzami i schodami, które prowadziły do głów, przetrwały nienaruszone blisko 1,5 tys. lat. Rządzący Afganistanem w 2001 r. talibowie, wbrew protestom społeczności międzynarodowej, w tym muzułmańskiej, za pomocą ostrzału artyleryjskiego i materiałów wybuchowych doszczętnie zniszczyli posągi.

Jedenastowieczny zamek "Krak des Chevaliers", znany jako "twierdza kawalerów", był jedną z największych atrakcji turystycznych Syrii. Początkowo był to zamek należący do joanitów. W 2006 roku wpisany został na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. W 2013 roku twierdza została zbombardowana przez siły rządowe.

Norie, czyli urządzenia służące nawadnianiu pól, były znakiem rozpoznawczym syryjskiego miasta Hama. Tym bardziej że to tu znajdowało się największe tego typu urządzenie na świecie, którego średnica wynosiła 20 m. Największy wiatrak wodny stał się jedynie częścią zdjęć i pocztówek po tym, jak noria spłonęła w pożarze, który wybuchł w 2014 r. w trakcie syryjskiej wojny domowej.

Wielki Meczet w Samarze był jednym z największych i najsłynniejszych meczetów świata. Charakteryzował go spiralny minaret o wysokości 52 metrów. Obiekt w całości zbudowany był z wypalanej gliny. W 2005 r. w wyniku ataku na pozycje wojsk NATO, zbombardowane zostały część minaretu oraz otaczające świątynię mury. W 2007 roku ruiny starożytnego miasta wraz z Wielkim Meczetem zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.